

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr. Če se tiska enkrat: 12 kr. Če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 165.

V Ljubljani, v petek 20. julija 1888.

Letnik XVI.

Zalaganje armade.

△ Kakor poročajo listi, potrdil je cesar premembe o vojaški opravi, ki so potrebne vsled nove puške repetirke. Ni dolgo temu, ko smo na tem mestu povdarjali, da se pri zalaganju armade z živžem in obleko mnogo denarja prime kapitalistov in židovskih špekulantov, in manjšim obrtnikom niti drobtine ne padajo z bogato pogrnene mize. Ogromne so svote, katere potrebuje država vsako leto, da vzdržuje dobro preskrbljeno in izvežbano armado. Gotovo bi nosili vodo v Savo, ko bi skušali dokazati živo potrebo, da pride del ogromnih svot za vojaške potrebe po vsi pravici zopet nazaj mej delavske stanove. S tem bi država dvojno dosegla: prvič bi oživljala in krepila davčno moč davkoplačevalcev, drugič bi zabranila, da ne bi sitni prekupevalci okužili s svojo moralno gnjilobo stanú, katerega pogoj obstanka je poštenost.

Toda dobro je vsakemu znano, da obljube ne redé ljudi in da s samimi željami in besedami ni še vse storjeno; delavski stanovi morajo najprvo priti do tega, da bodo zanesljivi in zmožni poroki zalaganj. Posamezni poljedelec, ako ima še toliko oralov zemljišča, obrtnik ali tovarnar, tudi posamezna družba ne more dati potrebne garancije vojaškemu vodstvu. Posamezne obrtniške zadruga morale bi se združiti po deželah v celote ali deželske zadruga, ravno tako tudi poljedelci, ki doslej še nimajo nobene zveze; in načelniki deželskih zvez bili bi še-le zanesljivi kontrahentje in poroki za razne stvari v množinah, katere potrebuje armada. Tedaj bi bilo nemogoče, da bi se Baruhi ali enaki špekulantje vsiljevali med producenta in konsumenta, to je med delavske stanove in vojno upravo, ter oba goljufali. Na tak način bi se tudi pravičnejše razdelilo delo in sozalaganje do zadnjega delavca.

Kakor pa so sedanje razmere, morejo si obrtniki in sploh delavski stanovi ravno tako malo pomagati ter se združiti v večje celote, kakor je mogel znani Münchhausen sam sebe za lase potegniti iz močvirja. Ta organizacija bi bila bolj hvaležna in koristna naloga našim državnikom, kakor pa polovico leta puliti se v državnem zboru za lavoriko

najboljšega govornika. Najprvo pa je treba tem možem spoznanja, da je potrebna taka organizacija, drugič bi morala dižavna vsemogočnost precejšen del svoje oblasti prepustiti avtonomnim in samoupravnim družbam. Ravno tega pa manjka državnikom, nižjim in srednjim državnim organom. Pomoči je treba od zgoraj.

Da pa se n. pr. poljedelec doslej ni toliko živahno trudil za vojaška zalaganja, kakor bi moral, mora imeti svoje vzroke. Vsaka kupčija zahteva posebno spretnost, in tudi vojaško zalaganje. In če popolnoma nepristranski sodimo, je najspodobnejši za to trgovino židovski rod, ki povsod izpodriva poštenega trgovca in poljedelca. Poljedelec, ki je ponosen na svoje ime in hoče pošteno blago preskrbeti za vojaško upravo, sme zahtevati tudi primerno ceno; ali židovski trgovec ga bo izpodrinil z nižjo ceno. Pri tekmovanju zmagava navadno žid, kateremu so taki posli postali obrt. Veliko je razlogov, ki mu pomorejo k zmagi; ene smemo navesti, drugih ne, akoravno niso skrivnost. Tu so v prvi vrsti refakcije pri železnicah. Četudi morda zalagatelj nima refakcij, znan je s trgovsko hišo, ki jih vživa, in na njeno ime pošilja razno blago ter plačuje mnogo nižjo voznino od tekmeca mu poljedelca. Tako je znano, da neki zalagatelj plačuje od Raba do Šopronja — 68 kilometrov — 8 gld. manj voznine od voza ovsa. Tekmuj sedaj ž njim!

Vojaška uprava pa se menda drži najnižjih ponudb, akoravno niso vedno najugodnejše, ker sedaj navadno velja pravilo: ceno in slabo.

Tako n. pr. pritožujejo se vojaki v nekaterih krajih o slabem kruhu. V nekem nemškem listu čitamo, da v nekem mestu zalagatelj preskrbuje jako slab kruh. Pod isto streho stanuje tudi vodja vojaških pekov, ki bi moral nadzorovati zalagatelja. Po pismeni pogodbi pa vojaški pek ne sme stopiti v prostore zalagateljeve. Nekje drugje je zalagatelj dajal slab oves. Posebna komisija je preiskala njegova založišča ter našla okoli 600 meterskih stotov slabega ovsa, ki ni zadostoval pogodbi. Zviti zalagatelj pa se je izgovoril, da je oves pripravil za čiščenje, in tako se je odtegnil slabim nasledkom.

Naveli bi lahko še več takih slučajev, kar pa ne smemo storiti iz mnogih vzrokov. Namen naš je le opozoriti na nedostatke.

Dalje bi vojaška uprava dobro vino najlaglje dobivala direktno od producentov, kakor pa od vinskih zalagateljev. Tako se je l. 1885. pritožilo vojno ministerstvo pri dunajskem klubu vinskih trgovcev, da dobiva slabo vino. Dotično pritožbo je objavila „Wiener Landwirth. Ztg.“, ki se glasi: „Do leta 1884. armada ni dobivala vina in natura, temveč v gotovini, ker je imela vojaška uprava v prejšnjih letih slabe skušnje z vinom“ itd. Če torej vino od zalagateljev ne zadovoljuje, zakaj bi ne poskusili z direktnim kupovanjem? In vinorejci imajo nekoliko pravice zahtevati, da se ná-nje ozira vojaška uprava. Ta bi mnogo ceneje kupovala in na drugi strani proizvedela, v katerih krajih more dobiti blaga v gotovi meri. Taka zalaganja pa bila bi tudi šola za rekvizijski zistem, ki se je l. 1886. tako dobro obnesel v Prusiji.

V novejšem času so Bolgari dokazali, da more cela armada dobivati potrebnih stvari brez posredovanja zalagateljev, ako narod v obče, navdušen za domovino, prevzame zalaganje. Domoljubje pa se nikakor ne budi po zalagateljih na troške davkoplačevalcev.

A s tem pa nikakor ne zahtevamo, da se takoj premeni dosednji način zalaganja, marveč hočemo le opozoriti, naj bi vojaška uprava le nekoliko krenila z dosedanje poti. Ko je goljuf Heller moral v ječo, proslavljala je židovska „N. Fr. Pr.“ njegova dejanja kot „duhovita“ in njega kot plemenitega moža, ker ni izdal svojih sovdeležencev. Enako je pisal Szepsov „Wiener Tagblatt“ o zloglasnem Baruchu. Prememba v tem oziru pa se ne bo prej izvršila, dokler ne bo kdo otroka krstil s pravim imenom ter pokazal naravnost onih rastlin, ki se zajedajo v meso in mozeg prebivalstva. Ob enem pa se morajo oni stanovi, ki bi mogli prevzeti zalaganje, preustrojiti, vrediti in dobiti za to potrebno spretnost in moč.

LISTEK.

„Vrtnarstvo“

s posebnim ozirom na obdelovanje in oskrbovanje šolskih vrtov.

Po naročilu vis. c. kr. kmetijskega ministerstva spisal Gustav Pirc, tajnik c. kr. kmet. družbe kranjske in popotni učitelj.

Radostno moramo priznavati lep razvoj domačega kmetijskega slovstva. Knjiga za knjigo prihaja na dan in skuša se ljudstvo poučiti v vseh strokah kmetijske vede. Nov dokaz temu je knjiga z zgoranjim naslovom, spisana od g. Gustava Pirea.

Pisatelj je jako ustregel s svojim „Vrtnarstvom“, ki bode dobro došlo Slovincem. To je prvo delo, ki razpravlja vse stroke vrtnarstva, ker pridejan je tudi del, ki govori o lepotičnem vrtnarstvu. Knjiga je sicer v prvi vrsti namenjena ljudskim učiteljem, a urejena je tako, da ne ustreza le temu svojemu glavnemu smotru, marveč da bode izvrstno služila vsakemu, ki more mal vrtič — in kateri kmetovalec ga nima v tej ali oni obliki — imenovati svojo lastnino, ker kaže, kako je uravnavati šolske

a tudi domače vrte. Gledé na ta dvojni namen se pisatelj skrbno ogiba prevelike obširnosti, a tudi preplitvega opisovanja ter podaje, sme se reči, v vseh oddelkih to, kar je bistveno potrebno.

Knjiga je razdeljena v pet glavnih delov. V prvem oddelku govori po nekaterih splošnih opombah o razdelitvi šolskega vrta, dalje o vrtni ograji in potih, o zboljšanju zemlje ter o potrebnem orodju in gradivu.

Drugi del govori o sadjarstvu. Ta del je obravnavan primeroma najbolj obširno, kar je tudi povse opravičeno. Le od povzdige našega sadjarstva je upati, da se vsaj deloma zboljša slabo stanje našega ubogega kmetovalca. Opisuje se vzgoja sadnega drevja in gojenje sadnega drevja na stalnem mestu. G. Pirc je ta del posebno temeljito in izvrstno obdelal, ker je tudi svojo večletno skušnjo uporabil, kar daje spisu posebno vrednost. Konečno našteva razne vrste jabolk, hrušk, črešenj i. t. d., katere so za ta ali oni kraj najbolj priporočila vredne, ter svari s stališča sadne kupčije pred škodljivim pomnoževanjem premnogih, če tudi dobrih vrst v jedni občini ali v jednem okraji.

Tretji del govori o vinarstvu. Odločen je tej stroki le majhen prostorček, in še ta peča se večinomoma le z najbolj perečim vprašanjem sedanje dobe: kako se ubraniti trtne uši s cepljenjem domačih trt na podlagi ameriških trt. Najprej govori o trtah, ki kljubujejo trtni uši, dalje o napravi trtnic za vzgojo ameriških trt, o cepljenju ameriških rezanic in cepljenju vkoreninjenih ameriških podlog, o zasa-
janju vinogradov s cepljenimi ameriški trtami in o vrstah trt, s katerimi naj se cepijo ameriške trte. Dodan je pouk o vzgoji trtnih špalirjev in konečno navajajo se vrste grozdja, ki zoré na špalirji tudi po nevinskih krajih.

Zelenjadarstvo zavzema četrti del knjige. Znamenita je ta stroka toliko bolj, ker ljudstvo naše na mnogih krajih ne zna pridelovati te ali one najnavadnejše zelenjadi, dasi moramo z druge strani priznati, da kaže po nekaterih krajih posebno spretnost za pridelovanje zelenjave, ne da bi se bilo tega po šolah učilo. Spominjam naj le na naše Posavce, ki pridelujejo izvrstno zelje za daljno kupčijo, lepo čebulo i. t. d. Koliko čisla naše ljudstvo zelenjad, vidi se iz tega, da je pogosto mnogo pokupi po

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. julija.

Notranje dežele.

Z Dunaja se poroča poljskim listom: Nova državna ljudsko-šolska postava, ki se sedaj izdeluje v naučnem ministerstvu, določuje v smislu Liechtensteinovega šolskega načrta, da se izroča pravica o uvedbi verske šole edino le področju deželnih zborov.

Sodišče je naznanilo *Schönererju* na njegovo prošnjo za odložitev kazni, da mora isto nastopiti do 20. avgusta, inace se bo proti njemu siloma postopalo.

Dalmatinski deželni zbor je v svoji predvčerajšnji seji izrekel zaupanje deželnemu odboru ter posebno naglašal napredek gledé gozdne kulture. Rešilo se je potem več manjših zadev, mej temi tudi, da se naprosi vlada, naj uvede kot notranji uradni jezik srbo-hrvaščino. CesarSKI namestnik je potem s trikratnim živio-klicem zaključil deželnozbornsko zasedanje.

Ogerski vlad se je zaupno naznanilo, da bo prišel prihodnjo jesen v Gödöllő na lov cesar Franc Jožef z nemškim cesarjem Viljemom in prestolonaslednikom Rudolfom.

Zoper *temišvarskega davčnega nadzor-nika* se je pričela kazenska preiskava. Neki uradnik, kojega so odpustili iz službe, ga je ovađil, da že več let sém izneverja erarne denarje, ki iznašajo več milijonov goldinarjev.

Vnanje države.

„Fanfulla“ je izvedela, da bo prišel nemški cesar spomladi obiskat kralja v Rim. *Papež Leon XIII.* je vsled tega neki ukazal državnemu tajniku Rampolli, naj odpošlje nuncijem okoliščino, v koji se jim veleva, da tajno pregovoré vlade, naj zabranijo prihod cesarja Viljema v Rim, ker bi bila to sv. Stolu nasprotna izjava.

Srbska kraljica je došla predvčerajšnjim zvečer v Pariz. — Mej kraljem in ministerstvom Kristićevim so nastale razprtije. Govori se o kabinetu Garašaninovem. Kralj bo konečno ukrenil o tej zadevi po rusko-nemškem sestanku.

Bolgarska vlada uradno preklicuje, da si je prilastila železnico mej Belovo in Vakarelom. — Princ Ferdinand bo okrajšal svoje potovanje ter se bo povrnil v Sofijo že dne 21. t. m. K temu ga je napotila ministerska kriza. Finančni minister Načević se je odpovedal, ker ga je Stambulovo glasilo „Bolgarska“ napadlo ter mu očitalo podkupljivost. Ob enem pa se poroča, da je Načević za sedaj še umaknil svojo ostavko.

Rusko slovansko društvo v Odesi je enoglasno sklenilo pozvati slovanska društva v Petrogradu, Moskvi in Kijevu, naj se v trajen spomin na kijevsko 900letnico ustanovi občeslovanska akademija vednosti v Kijevu in naj se njenimi člani imenujejo najodličnejši učenjaki in umetniki vseh slovanskih narodov. — Uradni „Varšavski Dnevnik“ hudo napada Avstrijo zaradi kraljice Natalije.

Včeraj opoludne sta se na morji sešla *nemški* cesar in *ruski* car, ki sta zvečer skupno došla v Kronstadt. Enako ruskim listom pišejo tudi madjarski časopisi jako nezaupno o tem sestanku. „Egyetertes“ meni, da je Bolgarijo že požrl ruski kosmatinec.

Nemška „N. A. Z.“ strastno odgovarja *francoskemu* časopisu zaradi naredbe o potnih listih v Alzaciji-Loreni. Splošnje je mnenje, da se je pomnožila razburjenost nemške politike zoper Francijo. Merodajni krogi trdijo, da je napominani članek „N. A. Z.“ oznanjevalec nadaljnjih dotičnih ukrepov.

Predvčerajšnjim je v *francoski* zbornici prašal Feikis Pyat vlado o zaplenjeni pismu grofa Pariškega ter je dostavil, da je vlada premalo ostro postopala v tej zadevi, ker bi bila morala ob enem

konfiskovati vsa posestva družine orleanske. Floquet je odgovoril, da vlada ni hotela zabraniti objave tega pisma, a pokazala je, da je pretendentu zaprta pošta in brzjav. S tem je končan ta dogodek za to zasedanje.

Pod vlado *italijanskega* predsednika Crispija postala je cestna druhal zanj jako važen faktor. Zadnjikrat mu je pomagala dne 17. junija pri občinskih volitvah. Toda nakopal si je nadlogo, ki mu postaja sedaj že jako neprijetna. Protiklerikalna, liberalna in revolucionarna društva so napravila na čast leta 1849 pri branitvi Rima padlemu Mameliju sprevod skozi mesto na njegov grob, na koji so položili nekaj vencev. Ko se je pomikala druhal mimo avstrijskega veleposlaništva, začulo se je silno sikanje. Govorniki na grobu so naglašali: Mamelij in njegovi tovariši so padli za ideal revolucije, današnji republikanci pa skrbé le za lastni blagor in za to, da bi dobili odlikovanja. (Klici: Propal Crispi!) Italija ni več prosta, Nemčija ravna ž njo kakor s položnikom. (Klici in vpitje: Propal Bismarek! Propal nemški cesar!) Demokratje se morajo danes bolj ko kedaj zavezati z zatiranimi, zato pa pozdravljamo Iree in Poljake; pozdravljamo pa tudi Ogre, toda ne Tiszove Ogre. Pred vsem pa pozdravljamo Trident in Trst. (Klici: Živel Trident, živel Trst!) — Kakov zaveznik je Italija, razvidi se iz tega, da teh govorov ni branila nobena oblastnija, da je vlada celó ukazala časopisom, naj kolikor mogoče molčé o teh dogodkih.

Iz *Masave* se poroča: General Baldissera odločno postopa zoper one, ki nočejo plačati občinskih davkov. Več Grkov je že plačalo. Necega bogatega Grka imenom Triglogluja, ki je bil tudi že član civilnega sodišča, so prognali, ker se je protivil generalovim naredbam.

V *Španiji* so navstali nemiri vsled postave o špiritnem davku. V Tarragoni je razburjena množica s kamenjem napadla orožnike in vojake.

Nizozemska vlada je dne 16. t. m. predložila zbornici postavo, po koji se imenuje mladoletni prestolonaslednici Viljemini kraljica kot varuhinja, ob enem pa se sestavlja varuštveni svet iz štirih članov, koje je imenoval kralj, in iz petih višjih uradnikov. Kraljica izgubi varuštveni posel, kakor hitro se omoži. Sovét določuje način vzgoje in dovoljuje prestolonaslednici bivanje v inozemstvu.

Izvirni dopisi.

Iz *Krašnje*, 16. julija. Nove občinske volitve bile so tekoči mesec in dne 8. t. m. volitev župana. Izvoljen je bil že v tretje gosp. Jožef Urankar županom, kateri je ves čas prav vestno, natančno in nesamopridno skrbel za blagor srenje. Prvi svetovalec je č. g. župnik Alojzij Rožič in drugi g. Franc Štrukelj, posestnik v Krašnji. (Nekdo bi bil na vso moč rad se vsedel na županov stol, pa ni dobil nobenega glasu.)

V nedeljo, 15. t. m., pa je bila velika slovesnost. V spomin 40letnega vladanja napravili so dobrotniki in stariši šolarjem novo lepo zastavo. Na eni strani ima podobo sv. Alojzija, na drugi pa angelja váruha. Na trakovih pa je napis: „V spomin 40letnice presvetlega cesarja Franja Josipa I.“. Bila je slovesno ta dan blagoslovljena in s primernim govorom mladini šolski izročena. Po dokončani popoldanski božji službi bila je veselica na travniku, okrašenem z mnogimi mlaji in zastavami. Ravno tako vihrale so velikanske zastave raz cerkveni stolp in šolo. Šolska mladina dobila je opoludne malo kosila. Na travniku pa so popoldne se vrstili govori in napitnice, kakor je že navada pri takih priložnostih.

navadno ravno nežni spol, ki se — kar naj si šteje vsikdar v čast — imenuje pogosto pobožni spol, sadi in goji cvetice, da zaljša ž njimi hrame božje in tako obrača delo svojih rok, najlepši, rekli bi rajski pridelek iz zemeljske grude, v slavo božjo. Naj se mi ne oponaša, da to ne spada v gospodarstvo. Opominim naj le to, da se zlasti pri cveticah goji pravi čut za lepo ter lika dobri okus. Zato naj že skoraj izginejo neotesani papirnati in stekleni, čisto brez vsega okusa skupaj zmešani šopki, za katere se izmeče toliko drazega denarja, z naših altarjev, njihovo mesto pa naj zavzamejo krasne sveže cvetlice, ki ne bodo nikdar žalile estetičnega čuta veččega očesa.

Gledé na vse to ne storimo družega, nego le svojo dolžnost, ako to knjigo vsem slovenskim učiteljem, zavednim kmetovalcem in gospodinjam prav toplo priporočamo. Le za 1 gold. dobi se lično v platno vezano, na gladkem papirji tiskano, s krasnimi podobami ozaljšano delo; udom c. kr. kmetijske družbe kranjske in učiteljem je pa cena celó znižana na 75 kr. Zunanji naročniki morajo dodati 10 kr. za poštnino. — Dobiva se le pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Končala se je slovesnost ob polu devete ure, šolarji pa so šli na dom že ob 6. uri.

Slovesnost poveljevalo je tudi slovesno zvojenje, streljanje in veteranska godba iz Kamnika, 16 mož broječa.

Bog ohrani, Bog živi še mnogo let presvetlega cesarja Franja Josipa I. in vso habsburško rodovino.

Iz *Planine*, dne 19. julija. († Častiti gospod Fr. Rihar, župnik planinski.) Pri nas tako radi pozabimo na marljive, delavne in nadarjene može, ali pa se jih spomnimo še le tedaj, kedar so se ločili od nas — tako nekako piše zadnja štev. „Corr. Blatt“-a o slavnem Sebastianu Brunner-ji. Tacega marljivega, delavnega in nadarjenega — ali vendar skromnega in svetu nepoznanega moža izročili smo minoli terek materi zemlji v naročje. Bil je to pokojni župnik planinski, č. g. Fr. Rihar.

Rihar bil je mož neumoren: mož, ki ni poznal zločnosti in se je vsikdar ravnal po načelu:

Ne samo, kar veleva mu stan.

Kar more, to mož je storiti dolžan;

mož, o katerem se smé reči, da ni živel zastonj in mož, ki je na pragu v večnost smel pričakovati od večnega Sodnika veselih besedi: Euge, serve bone... intra in gaudium Domini tui!

Rojen v Polhovem-Gradci leta 1824., posvečen leta 1851, kapelanoval je v Studenem, v Stopičah, v Marijinem Dolu, v Logateci — in župnikoval v Hotedršici in Planini.

Ali to ni važno, kje je bil pokojnik v službi — važno pa je, kaj je pokojnik storil v svojem življenji. Žalosten spomin nam je zapustil, ker se je ločil od nas; vesel spomin zapustil nam je s tem, ker je postavil med nami dela, katera bodo gledali še pozni rodovi in se spominjali njihovega očeta.

Ob njegovem grobu vzprejmite za spomin te vrstice — vi, ki ste ga poznali in vi, ki ga niste poznali — da veste, kakov značaj je bil pokojnik in kakova duša njegova.

Rihar bil je izvrsten arhitekt. Sozidal je dve novi cerkvi, jeden farovž, jeden farovž popolnoma prenovil; odkar je bil župnik, zidal je neprestano in skoro redko kedaj je bil brez delavcev.

Prišedši v Hotedršico podrl je takoj staro duhovniško poslopje. Pozidal je novo in čedno, in postavil potrebno gospodarsko postrežje. Ko je bilo vrejeno župniško stanovanje, jel je zidati novo cerkev.

Rekel bi, uprav s predrznostjo lotil se je dela. Župljani so bili v kaj neugodnih razmerah. Ravno prej gradila se je cesta na Jarijo, šola, farovž — in na vse to je še vas pogorela; a vkljub temu je pogumno začel delati priprave za novo cerkev. V gorečih besedah navdušil je župljane, da so bili pripravljeni vse storiti v čast božjo. Začel je zidati s praznimi rokami, in s prazno cerkveno blagajnico — a Bog je dal blagoslov in v kratkem času postavil je cerkev, ki je v čast in ponos hotenški fari.

Nikar ne ugovarjaj: saj pokojnik ni zidal cerkve iz svojega denarja. — Res je, da ne! A kedo je to storiti dolžan?

Vendar ranjki tudi pri svojem denarji ni varčeval. Predno je pričel zidanje, potoval je po Kranjskem, da si je ogledal razne cerkve. Iskal je primernege načrta za novo cerkev, da ne bi bila predraga, ali vendar čedna in ukusna. Vsa ta priprava in zidava sama stala ga je mnogo skrbi in mnogo — novcev.

Na poseben način je znal vse preudariti, kako bi se naredilo to, kako ono — in kar je bilo največ vredno, kako bi se zidalo po ceni in umno gospodarilo pri cerkvenem premoženji. Sam bil je pri delavcih od ranega jutra do poznega večera; sam je prosil denarja; sam je vodil delo in po njegovi volji se je vse vršilo, tako, da brez njega bi zdaj Hotenci še gotovo ne imeli tako lepe hiše božje. Kar bi se marsikomu zdelo nemogoče, dovršil je on — in dovršil primeroma s sila majhnimi troški. Kedar je bilo treba kaj dati, razdelil je vse, da ni prišlo preveč naenkrat. In ljudje so dajali z veseljem, in sami niso vedeli skoro, kedaj se je cerkev dozidala — bremena niso občutili nobenega.

Prišel je v Planino leta 1873.

Tudi tamkaj bil je farovž zanemarjen. Popolnoma ga prezida, da se smé reči, da je tudi planinski farovž njegovo delo. V planinski cerkvi postavil je nove klopi, naredil nova vrata, prenovil veliki altar, malo pred smrtjo naročil je križev pot, ki pa še ni v cerkvi postavljen.

mestih, ko bi jo lahko ceneje doma pridelovalo za lastno domačo potrebo in znabiti celó za prodaj. — Ta stroka zanima osobito naše gospodinje, ki kažejo posebno nadarjenost za gojenje zelenjadi. Bogata tvarina obsega v prvem pododdelku splošno zelenjadarstvo, v drugem pa razpravlja posebno zelenjadarstvo ter našteva in opisuje razne zelenjadne rastline, počenši s karfijolo, brokolijem, zeljem i. t. d. ter konča s špargeljnom.

Zadnji del razpravlja lepotično vrtnarstvo ter kaže, kako naj vrtnarji in vrtnarice prijetno družijo s koristnim. Obširno gradivo, katero obsega ta stroka vrtnarstva, moral je pisatelj v skrbi, da bi tvarina preobilno ne narastla, skoraj preveč skrečiti. A zato je pa ravno ta del pojasnjen in okrašen z mnogobrojnimi, natančno izdelanimi podobami. Prav za ta oddelek smo pisatelju še posebno hvaležni; še bolj pa mu bodo gotovo hvaležne naše gospodinje in dekleta. Poštena slovenska dekleta štejejo si že od nekaj v čast, imeti lep vrtič z duhtečimi, raznobojnimi cveticami; celó pri najbolj bornih kočah vidijo se pogosto najlepše vrste cvetočih klinčkov. Po mnogih krajih velja pregovor: kakoršen cvetlični vrt, taka dekleta. In, kar je posebno hvale vredno,

Pri podružnici v Gerčarevci napravil je nove zvonove; v Jekóvici nov tlak in zakristijo.

Večje delo njegovo v Planini pa je bila nova cerkev sv. Duha. Posvečena je bila leta 1885. S kakim veseljem prihajal je na grič, na katerem stoji ta cerkev. Ljub mu je bil ta kraj in mila ta cerkev, ki je planinskemu trgu v toliko olepšavo. Marsikaj je še mislil tu narediti, a smrt prestrigla je nit njegovi delavnosti.

Ker je tolikanj zidal, mislimo si lahko, da je bil pokojnik večak v cerkveni umetnosti. Natančno je poznal posamezne stavbinske sloge. V vsakem oziru bil je praktičen. Če si hotel kaj popravljati pri cerkvi, obrnil si se do njega: on je vedno prav svetoval.

Kot sin kmetiskih starišev — sin prostega naroda, vedel je natanko, kako prosti narod misli in čuti. Zato ga je vse tako rado imelo, zato si je brž naklonil vsa srca in le vsled te njegove priljubljenosti pri ljudstvu mu je bilo mogoče misliti vedno na nova podjetja. Nikdar ni delal nobene sile. Če je hotel kaj delati, bila mu je prva skrb, da je obudil veselje pri ljudeh, da so res s pravim srcem darovali, kar so darovali.

Po drugi strani pa se je znal gibati tudi v višjih krogih in si tako v marsikaki premožni hiši pridobil blagega dobrotnika.

Imel je veliko veselje do kmetijstva in sadjarstva. Njegova živina se je odlikovala. Letošnjo zimo, ko so bile cene govedi tako nizke, dobil je za par volov 411 gld. In v hoténski fari raste na marsikakem vrtu čvrsto, mlado drevo; vsadil in cepil ga je pokojni Rihar.

V šoli bil je ljubeznjiv, a tudi strog: vsigdar priljubljen. Ko je bil v Logatci, dobil je celó od vlade priznanje za svoje marljivo delovanje v šoli.

V občevanju bil je vesel, posebno prejšnja leta. V svoj govor vpletal je šaljive dovtype in povzročil večkrat mnogo smeha.

Bal se ni nikogar. Povedal je vsakemu svoje. Bil je odkritosrčen značaj; ravno zavoljo tega spoštovali so ga prijatelji in neprijatelji: vsak imenoval ga je moža.

Delaven ostal je do smrti. Prirojena eneržija ga ni nikdar zapustila. Delavnost njegova v pastirstvu se je zadnje trenotke celó podvojila. Nekaj časa sém maševal in pridigoval je ob nedeljah po dvakrat in poleg tega še oskrboval pouk v šoli. Dasi ves potrt na telesu, priredil je vendar minolo jesen misijon planinski fari. Veliko truda je bilo, ali on je bil vesel in je rekel, da se že zdavno ni tako dobro počutil, kakor ravno ob misijonu. Radosti se mu je solzilo oko, ko je videl, koliko koristi donaša misijon njegovim vernim ovčicam. In kako je te svoje vernike opominjal še pred svojo smrtjo! Na postelji ležéč vsprejemal je ljudi in vsakemu je dal kak nauk, vsacega je tolažil in nago-varjal k molitvi. S kako ljubeznjivostjo je vabil k sebi otroke, in s kako gorečnostjo je govoril na večer, ko je prejel sv. zakramente: da, tisti večer je pričal, da je bil pokojnik v resnici duhoven po volji božji.

Ni čuda potem, da so se planinski župljani, kolikor slabeje mu je bilo zdravje, toliko iskreneje oklepali svojega duhovnega pastirja. Ko se je raznesla vest, da je pokojnik obolel, popraševale so tri fare: kako da je g. župniku?

Kako je bil spoštovan in priljubljen, videlo se je najbolje ob njegovi smrti. Iz cele planinske župnije in okolice hiteli so ljudje, da pokropé gospoda, ki je njim bil skozi celih 16 let dušni oče. V dan pokopa pa se je zbralo mnogo ljudstva — domačinov in tujcev iz fare logaške in hoténske — da mu skaže poslednjo čast.

Pogrebu prisoten je bil presvetli knez Hugo Windischgraetz, okrajni glavar g. dr. K. Russ, mnogo odličnjakov planinskih in logaških; od blizu in daleč pa je prišlo 15 pokojnikovih tovarišev, da ga spremijo na pokopališče.

Fara planinska, planinska šolska mladina in prijatelji darovali so vence, presvetli knez Hugo Windischgraetz pa je položil lastno ročno krasen venec na njegovo krsto.

Pokopaval in pridigoval je prečast. gosp. Fr. Kunstelj, dekan cirknški.

Ko so spustili truplo ranjcega v zemljo, solzile so se nam oči, jemali smo od njega slovo in — molili zanj. Odvzet nam je bil, ali spomin njegov živel bo med nami — memoria eius non recedet.

Obrnivši se, zagledal sem pred seboj mičen holmec. Prijatelji postavili mu bodo spomenik na grobu, drug spomenik — lepši in krasnejši, postavil si je sam na onem mičnem holcu — cerkvico sv. Duha! Desetletja bodo minola, prosti ljud pa se bo še spominjal in rekel: „Rihar je sezidal to cerkev“. Da bi se tedaj verniki planinski v molitvi spominjali svojega nekdanjega župnika!

Mudečemu se v teh mislih pa se mi je v srcu porodila gorka želja: O Bog! obudi in pošlji v svoj vinograd še mnogo tako odkritih, neumornih in železnih značajev, kakor je bil Rihar, pokojni župnik planinski!

Poročilo vodovodnega odseka o svojem delovanju

od 25. maja 1883. l. do 14. marca 1888. l.

Slavni mestni zbor!

Nedostatek pitne vode čutil se je v Ljubljani že davno. V celem mestu namreč ni več kot 12 javnih vodnjakov. Prebivalstvo pomagalo si je pač s tem, da je zajemalo vodo iz zasebnih vodnjakov; a to je šlo le, dokler je bil dotok vode zadosten. Ako pa je vsled suše začelo nestajati vode po vodnjakih, zaprli so hišni lastniki zasebne vodnjake za splošno porabo in večina prebivalstva bila je odkazana na vodo iz javnih vodnjakov. S kakošnimi neprilikami se je vsled tega bilo boriti semtertje, o tem nam poučljivo govorita sledeča leta 1876. sestavljena izkaza o vodnjakih v Ljubljani.

Mesto šteló je: v notranjem mestu 316 hiš in 46 zasebnih vodnjakov, na Poljanah 108 hiš in 50 zasebnih vodnjakov, na šentpeterskem predmestju 166 hiš in 50 zasebnih vodnjakov, na kapucinskem predmestju 96 hiš in 55 zasebnih vodnjakov, v Gradišči 81 hiš in 40 zasebnih vodnjakov, na karlovškem predmestju 34 hiš in 19 zasebnih vodnjakov, v Krakovem 77 hiš in 25 zasebnih vodnjakov, v Trnovem 92 hiš in 20 zasebnih vodnjakov.

Razmerno prišlo je torej na sto hiš: v notranjem mestu 14 zasebnih vodnjakov, na Poljanah 45 zasebnih vodnjakov, na šentpeterskem predmestju 30 zasebnih vodnjakov, na kapucinskem predmestju 57 zasebnih vodnjakov, v Gradišči 50 zasebnih vodnjakov, na karlovškem predmestju 55 zasebnih vodnjakov, v Krakovem 32 zasebnih vodnjakov, v Trnovem 21 zasebnih vodnjakov.

Naravno je, da so se v takih razmerah, katere so od sedaj postale še neugodnejše, izmed občinstva večkrat čule pritožbe o nedostatku pitne vode in da je mestnemu zboru že davno bilo pečati se z vprašanjem, kako bi se temu dalo opomoči. Prvi poskus storil se je s tem, da se je v seji z dne 20. maja 1870. leta sklenilo ustanoviti posebno komisijo za pregledovanje vodnjakov. Ta komisija, katere člani so bili: mestni fizik dr. Kowatsch (predsednik), mestni inženir dr. Wagner ter mestna odbornika dr. Keesbacher in Terpin, dala je pred vsem javne in tudi nekatere zasebne vodnjake kemično preiskati, da konstatuje, kakošno vodo pije ljubljanske prebivalstvo. Preiskava, katero je izvršil gosp. profesor Baltazar Knapitsch, pokazala je, da je pitna voda v Ljubljani večinoma tako pokvarjena, da bi raba njena v slučajih nalezljivih bolezni bila nevarna. Kljub temu pa je komisija v poslednji svoji seji, dne 29. aprila 1876. l., sklenila, da se ima mestnemu zboru priporočati, naj bi se napravil jeden vodnjak na Marijinem Trgu, kateri bo dobival vodo iz vodovoda s tivolskega hriba, jeden pa na Križevniškem Trgu s podzemeljsko vodo. Na vodovod, ki bi preskrboval celo mesto z dobro in zdravo pitno vodo, izrekla se je komisija v že omenjeni seji jednoglasno, da ni misliti.

Dasi so sklepi komisije bili sprejeti v mestnem zboru, niso se vendar izpeljali. (Dalje prih.)

Trgovinska in obrtniška zbornica.

(Dalje in konec.)

XX. O dopolnilnih volitvah zbornice za leto 1887 in o volitvi predsednika in podpredsednika smo že poročali, in je treba le omeniti še natančen vspeh teh volitev ter jih primeriti z vspehom volitev leta 1884.

L. 1884. bilo je vseh volilcev 11.114 in sicer v trgovskem odseku 2.641 in v obrtnem odseku 8.473, dočim je l. 1887. bilo vseh volilcev 12.000, od teh v trgovskem odseku 3.217 in v obrtnem odseku 8.783.

Po takem pomnožilo se je število volilcev leta 1887. za 886, od katerih volilcev je volilo v trgovskem odseku 576, in v obrtnem odseku 310.

Od došlih glasovnic 5.450 l. 1884. odpalo jih je na trgovski odsek 1.361 in na obrtni odsek 4.089, dočim je došlo l. 1887. vseh glasovnic 4.286, od katerih je došlo na trgovski odsek 1.273, in na obrtni odsek 3.013.

Po takem je došlo 1887. leta menj 1.164 glasovnic, in sicer v trgovskem odseku za 88, in v obrtnem odseku za 1.076.

Od došlih glasovnic bilo jih je:

1. Neuročnih, in sicer 1884. leta 431, 1887. leta 260, torej je bilo l. 1887 manj 171 neuročnih glasovnic. Od teh glasovnic l. 1884. odpalo jih je leta 1884. na trgovski odsek 151, na obrtni odsek 280, nasproti temu l. 1887. na trgovski odsek 149 in na obrtni odsek 111, potemtakem zmanjšalo se je tega leta število za 169 in 2. Vkupe 171.

2. Neveljavnih, in sicer: 1884. leta 462, 1887. leta 553, potemtakem l. 1887. več 91 neveljavnih glasovnic. Od teh glasovnic leta 1884. odpalo je na trgovski odsek 155 in na obrtni odsek 307, nasproti temu l. 1887 na trgovski odsek 200 in na obrtni odsek 353, po takem pomnožilo se je tega leta število za 46 in 45. Vkupe 91.

3. Veljavnih, in sicer: 1884. leta 4.557, 1887. leta 3.473, po takem se je oddalo l. 1887. veljavnih glasovnic manj 1.084. Od teh glasovnic l. 1884. odpalo je na trgovski odsek 1055, na obrtni odsek 3502 in l. 1887. na trgovski odsek 924, na obrtni odsek 2.549, potemtakem zmanjšalo se je tega leta število za 953 in 131. Vkupe 1084.

Dnevne novice.

(Nj. ekselencija mil. gosp. knez in škof lavantinski) praznovali bodo zlato sv. mašo dne 2. avgusta. Isti dan bo čestitala duhovščina vse škofije.

(Na Koroškem) bo dne 14. avgusta v velikovškem okraji volitev v deželni zbor na mesto msgr. A. Einspielerja. Od nemško-liberalne stranke ponuja se neki Plawetz. Volilci pozor!

(Nesreča.) Pijonirji raznih polkov delajo pri vojašnici sv. Petra most čez Ljubljano. Včeraj se jim je utrgala vrv in dva čolna sta se preobrnila. Osem vojakov palo je v vodo; sedem se jih je rešilo, osmi — oženjeni Niko Jovanović od 19. lovskega batalijona je utonil.

(Iz Logatca) se nam poroča, da je svetli knez Hugo Windischgraetz podaril povodom slavnosti 40letnice vladanja Nj. Veličanstva, ki se bode vršila pod vzvišenim njega pokroviteljstvom dne 22. t. m. v Logatci, izvrševalnemu odboru za nakup orodja šolskim vrtom in knjig za šolske knjižnice znesek 200 gld., občini planinski za napravo sirotišnice svoto 200 gld. in gasilnemu društvu, ki se ima ustanoviti v Planini, za nakup gasilnih priprav znesek 100 gld.

(Tretji letošnji občni zbor družbe sv. Vincencija) je bil včeraj zvečer v Marijanišči. Zjutraj je bila sv. maša v marijaniški kapeli. Obširnejše poročilo prinese „Slov.“ jutri.

(Iz Vodice) se nam poroča, da je dne 18. t. m. zvečer ob 9. uri nastala silna nevihta. Treščilo je koncem vasi v hruško poleg bleva posestnika Adamiča. S hruške šine strela v hlev, kjer so ravno tri osebe živino opravljale. Ljudem se ni nič zgodilo, omamila pa je strela dva konja in dve kravi, ki so potem zgoreli s tremi prašiči vred. Vsa poslopja razven kozolea so mu pogorela, veliko žita in krme. Škoda je velika.

(Z Dobrne): Do dne 18. julija je v toplico prišlo 635 oseb. Gostje ostajajo praviloma po tri tedne, ker je v šego prišlo tudi tam, da se moraš kopati 21krat, da toplica dovoljno deluje na ustrojstvo trupla. Največ jih prihaja te dni, ko so ponehale šole po mestih. Izmed znanih toplicarjev sedaj onde bivajočih sta: msgr. Bensa iz Gorice in g. vrednik Egger iz Hitzinga pri Dunaji.

(Vojaške vaje) bodo, kakor smo že sporočili, od dne 9. do 12. sept. od Maribora do Celja in Slov. Bistrice. Presvetli cesar bo stanoval v Slov. Bistrici in cesarjevič Rudolf v Konjicah.

(Pri sv. Joštu na Kozjaku) bodo dne 29. t. m. slavili stoletnico ustanovitve fare. Tamošnja cerkev so bajé postavili celjski grofi, da se jim je v istej darovala sv. maša, kadar so po hribih lovili divjačino.

(Med najstarejše šole) v celjskem okraji spada ona v Celji, potem pri sv. Jurji ob železnici (1769),

dalje v Vojniku (1785) in pri Novi-Cerkvi (1788). Na zadnje imenovani kraj bo letos dne 30. avgusta slovesno praznoval stoletnico ustanovitve tamošnje učilnice. Prvi učitelj bil je Jurij Auchmann. Dotično poslopje še stoji danes, čeravno je že precej bogožovno, bedno.

(Okrajni zastop v Šmariji) na Štajerskem je sklenil, da bo v proslavo cesarjeve 40letnice napravil sadjerejski vrt, ki bo imel ime presvetlega cesarja.

(Dijaška veselica.) Abiturijentje mariborske gimnazije prirede dne 22. t. m. veselico v Žalci v prostorih g. Hausenbichlerja. Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

(Dr. Perwolf), profesor slovanskih jezikov na vseučilišči v Varšavi, rodom Čeh, biva od včeraj v Ljubljani, preiskujoč knjižnice.

(Prostovoljna požarna bramba v Gornjemgradu) priredi dne 5. avgusta 1888 v spomin 40-letnega vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. velikansko slavnost združeno z blagoslovljenjem društvene zastave, brizgalnice in poslopja. Spored: 1. Dne 4. avgusta t. l. zvečer razsvetljava trga in večernica. 2. Dne 5. avgusta t. l. ob 4. uri zjutraj budnica. 3. Od 8. do 9. ure dopoldne sprejem gostov in društev. 4. Od 1/2 11. do 12. ure cerkvena slavnost in blagoslovljenje zastave, brizgalnice in poslopja. 5. Od 12. do 1. ure obed. 6. Od 1. do 2. ure vaja prostovoljne požarne brambe. 7. Od 2. ure naprej občna tombola z jako velikimi dobitki, kateri so pri gosp. glavarju na ogled. 8. Po tomboli zabava na kegljišči. 9. Ob 8. uri zvečer prosta zabava. P. n. gostje blagovolijo naj svoj dohod naznaniti do konca julija.

(Koliko Gradec mesa pojé?) Meseca maja pobili so v mestni klavnici 1213 volov, 471 krav, 32 bikov in 108 junic, zaklali 87 konj, 665 telet, 97 komadov drobnice in 8 prašičev. Po hišah so poklali 88 telet in 749 prašičev. Zaklanih so v mesto pripeljali 3682 telet, 850 drobnice in 3706 prašičev.

(Duhovske premembe v lavant. škofiji.) C. g. Jernej Pernat, kapelan pri Mali Nedelji, je premeščen k sv. Rupertu nad Laškim.

Telegrami.

Rim, 20. julija. Protoliberalni listi prekljujejo vest, da je Rampolla poslal vladam okrožnico zaradi Viljemovega potovanja v Rim.

Petrov Dvor, 20. julija. Popoldne ob 4. je ladija „Aleksandria“ sprejela na krov nemškega cesarja in spremstvo ter mej pozdravljanjem streljanjem ladij odplula v petrovidvorsko vojno pristanišče, kjer je v pavilonu pozdravila carevna gosta. Potem so se odpeljali v petrovidvorsko palačo, kjer je bil ob 7 1/2. uri družinski obed.

Pariz, 20. julija. V Chamberyju je priredil mestni svet Carnotu na čast banket. Župan je v svoji napitnici povdarjal vroče savojsko domoljubje ter prisegal, da četudi so bili Savoyardi zadnji sprejeti v francosko družino, vendar nima Francija udanejših sinov. Carnot je odgovoril: Sprejem dokazuje, da je ena sama nedeljiva Francija.

Yokohama, 19. julija. V bližini mesta Takanvaltse je izbruhnil ognjenik. Pri tem je našlo bajé smrt 400 ljudi, 1000 oseb je ranjenih.

Umrli so:

16. julija. Ana Topolavec, šivilja, 25 let, Vegove ulice št. 9: jetika. — Karol Herxel, umirovljeni oficijal, 80 let, sv. Florijana ulice št. 22, Marasmus senilis.

17. julija. Gustav Sterger, strežaj, 34 let, Kolodvorske ulice št. 6, jetika. — Rudolf Škofje, poštnega sluga sin, 21 1/2 mes., Marije Terezije cesta št. 18, božjast. — Ana Breskvar, soproga knjigoveza, 30 let, Rožne ulice št. 11, Tuberkuloza.

18. julija. Baltazar Renot, pek, 47 let, Poljanski nasip št. 50, Exudat pleurit.

V bolnišnici:

11. julija Marija Planinšek, delavčeva žena, 37 let, Phlegmasia alba.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	termomera po Celziju			
7. u. jut.	728.2	13.8	sl. svzh.	oblačno	
19. 2. u. pop.	728.8	21.9	sl. jug	d. oblačno	00.0
9. u. zveč.	730.4	14.8	sl. sever	del. jasno	

* Oblačno, nekoliko solneca, zvečer blisk na jugozapadu. Srednja temperatura 16.8°C. za 2-6° nad normalom.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Dunajski borza.

(Telegrafsko poročilo.)

20. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	80 gl. 80 kr.
Sreberna 5% " 100 " 16% " "	82 " 35 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 " 25 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 40 "
Akcije avstr.-ogerske banke	870 " — "
Kreditne akcije	308 " 60 "
London	125 " — "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 88 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 90 "
Nemške marke	61 " 15 "

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!



(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popolno pozamentirajo, to je s čopli in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franco na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federadrazten) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot špeciialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastonj in franko na zahtevanje.

Tuji i.

18. julija.

Pri Južnem kolodvoru: Schmid, potovalec, iz Grada. — Beck in Beldua iz Trsta. — Markendorf in Schüritz iz Amerike. — Korabek iz Galicije.



Tolstost, medlost odstranite se sigurno po novi metodi. Vse kožne bolezni, kot lišaj, šinje, pege, ušedi, rudeči nosovi in roke, lasne bolezni se temeljito ozdravijo. Pike vsled osepne in lasje na obrazu se za zmiraj odstranijo. V vsakem kozmetičkem vprašanju se daje svet in pomoč. Zdravi se pismeno, ko se je poslalo obširno poročilo, kojemu naj se pridene pismena znamka za odgovor. Naslov je: (9)

„Hygiea-Officin“
Vratislava (Breslau) II.

Zavod za pohištvo in dekoracije Frana Doberlet-a

Franciškanske ulice št. 14 — Ljubljana — Dunajska cesta h. šte. 8

priporoča svojo jako bogato zalogo

oprav za spalnice, jedilnice in saolne, pohištva vsake vrste,

od najpriprostejšega in najcenejšega do najfinejšega. — Velika zaloga obojev, rouleaux, okenskih karniš, zastorov, preprog in snovi za hišno opravo.

Oprava za stanovanja, hotele, kopelji, gostilnice, kavarne.

Priproste in razkošne

ženitovanjske bale, solidno in ceno izdelane.

Vsakovrstne dekoracije.

Jaz prodajam pod jamstvom le dobro brezhibno blago po jako nizkih cenah, — po sporazumljenji tudi proti obročnim plačilom — in priporočam torej svoj zavod vsem, zlasti pa velečastitim gospodom duhovnikom za izdelavo dekoracij za cerkvene namene. Z veseloštopovanjem

(9)

Fran Doberlet.

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurju in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurju, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživlajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koške kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnaga. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavniške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franko kopališče radenske statine na Štajerskem.

(31) V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoiške Tiskarne“ v Ljubljani.